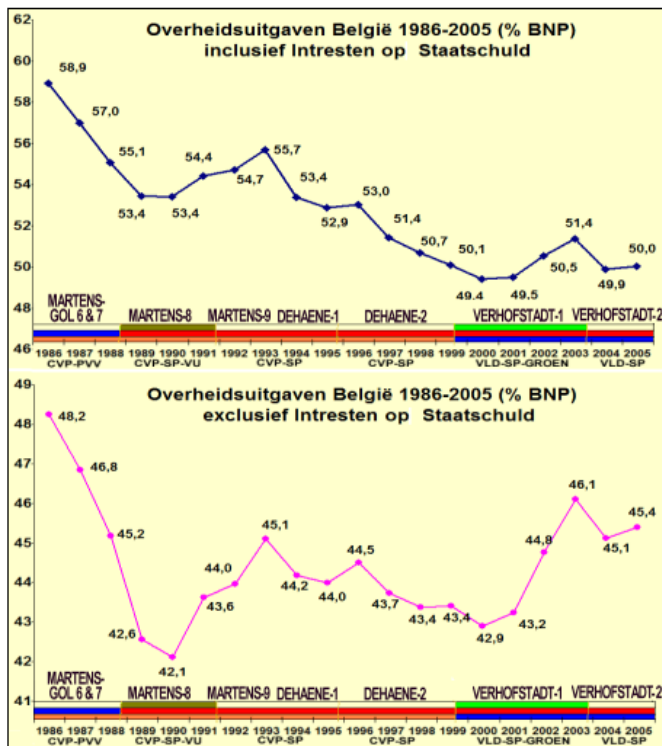

Vlaktaks : een maat voor niets

De Paarse kabinetten blonken uit in het verhullen van de financieel-economische situatie van het land. Met 'zeven begrotingen in evenwicht op rij', 'een daling van de schuldgraad' en het 'zilverfonds' werden we in slaap gewiegd. De realiteit is evenwel verbijsterend: Paars heeft met de vergrijzing in aantocht de *uitgaven zonder intresten* nog met 2,4% van het BBP laten toenemen en waardevol patrimonium verkocht.

Paars heeft met het 'zilverfonds' de bedrieglijke illusie gewekt reserves op te bouwen terwijl ze net het omgekeerde deed. Het zilverfonds heeft de zeldzame nog resterende reserves voor dekking van wettelijke pensioenen waar onder die van Belgacom en de NMBS in het piramidospel van het repartitiestelsel opgeslorpt. Hierdoor zijn er nu minder reserves dan ooit tevoren, en is de netto vermogenspositie van de staat (activa minus schulden) vandaag negatiever dan ooit (zelfs in verhouding tot het door de gegroeide overheid opgeblazen BBP).

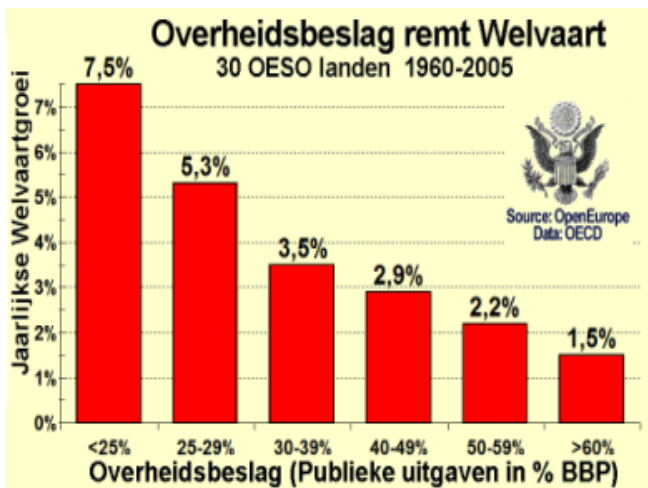
Vlaktaks waarmee Open VLD nu uitpakt, is opnieuw oogverblindend. Vlaktaks brengt evenmin de financiële gezondmaking, noch de broodnodige belastingverlaging. Vlaktaks is hoogstens een verschuiving van de belastingdruk, in een richting die noch sociaal is, noch onze economie vooruithelpt. We analyseren de effecten van vlaktaks en daarna onderzoeken we een alternatief dat de voordelen heeft van een vlaktaks, maar niet de nadelen.

Demotiverende marginale belastingtarieven.

Ons huidige fiscaal stelsel combineert de vijfde hoogste belastingdruk van de 30 OESO landen ([bronverwijzing 1](#)) met de allerhoogste porportie directe belastingen ([bronverwijzing 2](#)) en daarbovenop ook een steil progressieve belastingsschaal.

Arbeidsontredende *marginale* belastingtarieven zijn het logisch gevolg. Juist deze hoge marginale aanslagvoeten zijn erg schadelijk, omdat ze de financiële motivatie tot bijkomende inspanning ontnemen zowel voor de werkende bevolking als voor investeerders en dus de creatie van welvaart en nieuwe werkgelegenheid afremmen. Een verlaging van de marginale aanslagvoeten zou investeringen en extra prestaties terug interessant maken, die onder de huidige fiscale structuur onrendabel zijn.

Open VLD wil daarom vlaktaks invoeren. Niet zozeer omdat progressiviteit onbillijk is, maar vooral dus omdat hoge marginale aanslagvoeten onze economie afremmen. Open VLD wil de broodnodige verlaging van de marginale belastingtarieven dus realiseren door middel van een vlakkere progressiviteit en niet door een verlaging van de globale directe belastingdruk zoals de ons omringende landen.

Op termijn streeft VLD naar één uniform tarief voor alle inkomens. Omdat Open VLD de operatie budgettair neutraal wil houden moeten in compensatie allerlei aftrekposten worden geschrapt en hoopt men zodoende meteen ook ons complex belastingstelsel te vereenvoudigen. Vele, vooral recent ingevoerde, aftrekposten zijn inderdaad overbodig en marktversturend kunst- en vliegwerk van een té betuttelinggrage overheid.

Vlaktax schrapt aftrekposten en sociale correcties

Nobele doelstellingen tot daartoe, ware het niet dat de meeste aftrekposten juist bijdragen om de belastingdruk billijk te verdelen naar werkelijke draagkracht en vooral naar de concrete sociale situatie waarin de belastingplichtigen zich bevinden. Andere aftrekposten slaan op reële beroeps- en financiële kosten die dienen om de belastbare materie te genereren.

Deze laatste bewerkstelligen niets anders dan de bruto belastbare basis herleiden tot het waarachtig netto economische profijt, en helpen zo de marginale belastingdruk voor de werkenden nog enigszins te milderen. De belangrijkste aftrekposten zijn de aftrek voor hypotheekrente, voor kinderopvang, voor specifieke beroepskosten, voor dienstencheques, alimentatievergoedingen, carpooling en schenkingen aan caritatieve verenigingen. ([bronverwijzing 3](#))

In de praktijk kan niet één aftrekpost met betekenisvolle budgettaire weerslag worden afgeschaft zonder sociaal bloedbad of financiële rampspoed te veroorzaken: schaf de aftrek voor alimentatie af, en je verbreekt de moeizaam bereikte billijkheid in alle echtscheidingsprocedures. Verwerp de hypotheekrenteaftrek en in de kortste keren raken de bouwers en met hen de bouwsector in financiële nood omdat hun afkortingscapaciteit te ruim werd berekend op basis van het fiscaal voordeel.

Maar bovenal zou verwerping van beroepskosten de werkeloosheidsval nog verdiepen. Verwerping van verplaatsingskosten, carpooling en kinderopvang dupeert immers uitsluitend de beroepsactieve bevolking. De afschaffing van deze correcties verbreedt immers de kloof tussen fiscaal inkomen (winst) en inkomen (winst) in economische betekenis, wat scheeftrekkingen veroorzaakt. Elke verandering van fiscale spelregels tijdens het spel veroorzaakt bovendien misrekeningen die per saldo een verlaging van het welvaartspeil veroorzaken omdat burgers hun bestedingen op basis van de bestaande fiscale wetgeving hebben geoptimaliseerd, en elke wijziging in het taxatieregime dit optimum verlegt.

Vlaktaks brengt cumulatieve dubbelbelastingen terug

De meest nefaste “vernieuwing” van de Open VLD voorstellen is echter dat hun vlaktaks terugkeert naar het archaisch stelsel waarbij alle inkomsten weer worden gelijkgesteld, ongeacht of het gaat om beroepsinkomen, of inkomsten uit spaargeld dat al is belast. Onder zulk stelsel worden bedrijfsinkomen achtereenvolgens belast met bedrijfsvoorheffing, sociale bijdragen en veelal een naheffing. Het gespaarde restant daarenboven nog eens met inflatie, allerhande spaarbelastingen en successierechten, zodat ons sparen veelal een vijfde of zesde dubbele belasting op dezelfde historische meerwaarde ondergaat.

Zulke cumulatieve belasting van het sparen was in de jaren 80 de meest gehate dubbelbelasting die er ooit heeft bestaan. Ze leidde tot dusdanige ontsparring en kapitaalvlucht dat in allerijl de bevrijdende Roerende Voorheffing moest worden ingevoerd om totale financiële ontredde te voorkomen en twintig jaar later socialisten zelfs een amnestie moesten slikken.

Dat de afkeer voor zulke fiscaal stelsel sindsdien niet is verminderd bleek uit een recente “Tijd” enquête. Daarin noemden 80% van de burgers belastingen op spaargeld een onaanvaardbare dubbelbelasting. De belangrijkste overweging daarbij is dat de nominale 4% bruto rente die spaarders nu ontvangen, voor méér dan de helft bestaat

uit muntontwaarding die helemaal geen reëel inkomen vertegenwoordigt. Integendeel, dit inflatiegedeelte weerspiegelt juist de meest perverse en marktversturende van alle kapitaalbelastingen dat spaargeld al voortdurend ondergaat. Toepassing van een cumulatieve belastingstructuur op deze nominale rente maakt sparen verlieslatend en zou de uitbuiting van spaarzame productieve burgers bestendigen en bijzonder negatieve attitudes oproepen.

Men mag dan ook verwachten dat het Laffer effect voor zulke dubbelbelasting uitermate sterk is, en de geringste verhoging van de spaarbelastingdruk vrij snel ontwijkings- en ontduikingsmechanismen op gang zou brengen, en een daling van belastingontvangsten dreigt. Toch heeft Paars daartoe de weg al vrijgemaakt en effecten aan toonder en materiele levering buiten de wet gesteld, en de software voor het vermogenskadaster al aanbesteed. ([bronverwijzing 4](#)).

Hogere spaarbelasting leidt tot minder sparen en investeren ([bronverwijzing 5](#))

Maar een hogere spaarbelasting zou behalve de terugval van de belastingontvangsten vooral een daling van de spaarquote veroorzaken, op een ogenblik dat niet minder, maar juist méér moet worden gespaard. Met de vergrijzing voor de deur is ons spaartekort immers het dringendste te herstellen onevenwicht in onze economie. Decennialang potverteren dreigt ons immers al zeer binnenkort in een Argentijnse schulden crisis te storten.

Gans onze welvaartsstaat is gebouwd op krediet: op roofofbouw op de volgende generaties. Behalve de financiële staatsschuld van 98% BBP, zijn er immers vooral ook de ongedekte pensioenverplichtingen die we sinds jaren cumuleren in het kortzichtige repartitiepensioenstelsel.

Pensioenspecialist Roseveare raamt de actuele waarde van België 's ongedekte pensioenverplichtingen op 260% van het BBP ([bronverwijzing 6](#)), bijna 3 maal zoveel nog als de officiële staatsschuld.

De totale schuld van de Belgische overheid zou daarmee pakweg 105.000 € per persoon of zowat 17 miljoen BF per vier- persoonsgezin bedragen. De overheidsschuld overtreft daarmee het totaal van haar activa, en dreigt zeer binnenkort in een uit de hand lopende rentelast te ontaarden mocht de rente nog wat aantrekken zoals markten verwachten. De econoom Richard Disney ([bronverwijzing 7](#)) berekent dat bij onveranderd beleid, over de volgende decennia een belastingverhoging tussen de 5 en 15%-punt nodig zal zijn enkel en alleen maar om te vermijden dat de schuld nog verder oploopt. Onze schuldenlast is gewoon onhoudbaar. We zijn bezig onze kinderen en kleinkinderen op te zadelen met onsamendrukbare belastingdruk die elke productieve bijdrage danig zal ontmoedigen dat het uiteindelijk op de totale ineenstorting móet uitdraaien.

Verhoging huurbelasting ontredert huurmarkt.

In de vlaktaks pijplijn zit er ook een belasting van huurinkomsten op basis van reële huren aan te komen. Ook daartoe heeft Paars al de voorbereidende stappen gezet. De uiteindelijke bedoeling achter de verplichte registratie van huurcontracten is immers doorzichtig: de huur belasten op basis van reële huurontvangsten.

De nefaste gevolgen voor de huurmarkt van deze nieuwe en omslachtige administratieve procedure zijn nauwelijks te overzien. Zelfs onder de huidige eenvoudige fiscale regeling op basis van het geïndexeerd Kadastraal Inkomen, is het aanbod van huurwoningen nauwelijks voldoende om de vraag te voldoen. Getuige daarvan zijn de sneller dan de index gestegen huurprijzen en de toenemende aanspraken op sociale huurwoningen.

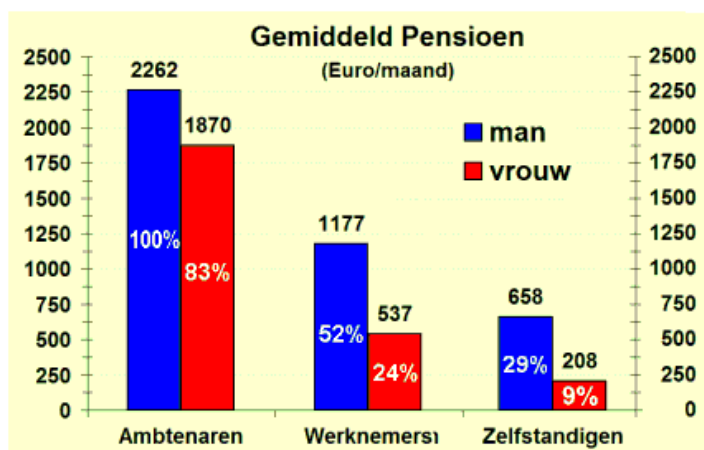
Verhuurders nog zwaarder belasten dan ze nu al zijn kan het tekort aan huurwoningen alleen maar vergroten en de huurprijzen alleen maar sneller doen stijgen. Vlaktaks dreigt daarmee in de kortste keren in een woningtekort te ontaarden. Het mag dan ook niemand verwonderen dat tegen deze manifest ondoordachte maatregel nogal wat burgerlijk ongehoorzaamheid opduikt.

Vlaktaks: Aderlating voor sociaal zwak beschermde groepen

Maar bovenal is vlaktaks helemaal niet de belastingverlaging die men ons voorhoudt. Vlaktaks zou uitdraaien op de zoveelste verschuiving ten nadele van de uitgebuite lage en middenklasse. Vooral kleine

pensioentrekkers betalen het gelag; een middenklasse van hardwerkende arbeiders en bedienden, zelfstandigen, landbouwers en kleine ondernemers voor wie de private spaarmiddelen een onontbeerlijke aanvulling zijn van hun karig pensioen. De nieuwe fiscale aanslag op hun huur- en spaarinkomsten zou juist voor deze gezinnen met de geringste sociale bescherming een aderlating betekenen.

Dit is des te onbillijker daar deze vierde pensioenpeiler in tegenstelling tot de drie overige nooit van enige fiscale tegemoetkoming heeft genoten. Vlattaks zou daarmee ook de aantrekkelijkheid van het zelfstandigen statuut en het ondernemersklimaat voor onze KMO's en zelfstandigen nog verslechteren, terwijl we onder paars al tot het minst ondernemende land van Europa zijn weggelaten. ([bronverwijzing 8](#))

Vlattaks dreigt het schandaal van de Belgische Pensioen-verschillen nog te vergroten. Financiering van de sociale zekerheid met belasting uit spaarmiddelen leidt tot uitbuiting van de produktieven. Hardwerkende arbeiders en bedienden, kleine ondernemers, zelfstandigen, en landbouwers en die minst van het pensioenstelsel genieten zullen er onder vlattaks het hardst moeten toe bijdragen. ([Data: Pensioenkadaster](#) zie ook bronverwijzing 9)

Vlattaks brengt géén vereenvoudiging

Maar een onoordeelkundig en als wondermiddel ingevoerde vlattaks heeft niet alleen de kwalijke gevolgen van een dalende spaarquote, de verstoring van de huurmarkt en een verslechtering van het ondernemingsklimaat en het welvaartspeil. Vlattaks realiseert zelfs niet eens de doelstelling van vereenvoudiging waar het allemaal om begon. De afschaffing van de bevrijdende R.V., herinvoering van de cumul, en vervanging van geïndexeerd kadastraal inkomen door ingewikkelde formules gebaseerd op reëel betaalde huur en de daarmee gepaard gaande registratie, administratie en controles compliceert alleen maar de zaken en creëert allerlei nieuwe

administratieve verplichtingen. Als we beroep moeten doen op dure fiscalisten is dit niet omwille van het aantal tarieftrappen of voor die enkele aftrekposten die elke belastingbetaler kent, en logisch en billijk vindt, maar omdat de fiscale regelgeving om de haverklap wijzigt en daarbij telkens uitzondering op uitzondering op uitzondering worden gemaakt om bevriende belangengroepen te plezieren, met een logica die zelfs de computer van Financiën tilt liet slaan. In 2006 werden 250 fiscale wijzigingen doorgevoerd. Een deugdelijk bestuurd land als Finland deed het met vier.

Afvlakking progressiviteit asociaal en demotiverend

Om hun plannen te rechtvaardigen beroepen voorstanders van vlattaks zich veelal op het vermeende succes ervan in het voormalig Oostblok. Betreffende Oostbloklanden danken hun opmerkelijke economisch succes evenwel helemaal niet aan de vlakke structuur van hun aanslagvoeten, maar wel aan hun lage globale belastingdruk. Met 13% in Rusland, 19% in Slowakije en 24-25% in Letland en Estland bedraagt de belastingdruk er minder dan de helft van bij ons. Het is deze lage belastingdruk die investeerders aantrekt die alle sociale klassen motiveert van grootindustriële tot werkmans.

De Open VLD vlattaks beoogt opbrengstneutraliteit en dus helemaal geen verlaging van de belastingdruk. De unieke aanslagvoet is enkel gericht op afvlakking van de progressiviteit. Een afwenteling dus van de belastingdruk van de hogere inkomens op de lagere. Deze verschuiving binnen de directe belastingen is niet alleen asociaal; ze is ook oneconomisch omdat ze de demotivatie niet verhelpt. De stimulansen die vlattaks aan het hoger inkomenssegment gunt, ontnemt ze weer aan de lagere klassen, waardoor de werkloosheidsval alleen maar kan verdiepen. Wegens de afnemende elasticiteit zal zo'n verschuiving bovendien per saldo de globale arbeidsmotivatie eerder verlagen. Immers voor 100 Euro wil een arbeider wellicht wél een zaterdagje extra werken, maar zal een topambtenaar zijn verlengd weekend vermoedelijk niet willen opgeven.

Blauwe Simplismen en paarse Compromissen

Vlattaks berust dus in ruime mate op ondoordachte theoretische simplismen die ofwel in de praktijk bij ons niet realiseerbaar zijn, ofwel op economische rampspoed uitdraaien. Vlattaks gooit alle verfijningen die ons fiscaal stelsel billijk en economisch werkbaar maken overboord.

Al helemaal contraproductief was de eerste voorzet met de nieuwe belasting op de populaire obligatiefondsen. Dit paars compromis miste totaal het beoogde doel omdat de nieuwe belasting de sociale lasten van bedrijven (vooral op ploegenwerk) niet afwentelt op de consumptie zoals

Vivant al jaren vraagt, maar net omgekeerd op het (hoofdzakelijk Vlaamse) sparen zoals Di Rupo had geëist.

Deze gecompromitteerde verschuiving van de belastingdruk was weliswaar een boost voor de bedrijfswinsten van de multinationale auto-industrie, maar miste elk stimulerend effect op de gezinnen. De nieuwe spaarbelasting verscherpt integendeel nog de uiteindelijke financiële zinloosheid van hun inzet en spaarzin en verlaagt hun bereidwilligheid tot productieve bijdrage op een ogenblik dat onze bedrijven om medewerkers smeken, we de laagste participatiegraad van Europa kennen en de gezinsspaarquote op een historisch dieptepunt is beland. Komt daar nog bij dat zo'n verschuiving van de belastingdruk ook nog eens de productiviteitsdruk verlaagt, zodat onze uitzonderlijke productiviteit, de uiteindelijke bron van ons vooralsnog voortreffelijke welvaart er op termijn alleen maar kan onder lijden.

Onder druk van de socialistische coalitiepartner werd het oorspronkelijke vlaktaks beginsel bovendien ook al zodanig afgezwakt dat het paars gecompromitteerde fiscaal model van Open VLD nauwelijks nog het predicaat "vlak" verdient. Door de combinatie van een hoog vrijstellingsbedrag én hoge aanslagvoeten wordt de progressiviteit van de directe belastingen nauwelijks verlaagd.

Het plan mildert de globale directe belastingdruk al helemaal niet zodat het cruciaal probleem van de arbeidsontradende marginale aanslagvoeten waarom het allemaal te doen was, onopgelost blijft. Ook het idee om in de overgangsfase nog slechts 2 tarieven (20% en 40%) te handhaven, kan de werkeloosheidsval enkel maar verdiepen voor gezinnen met inkomens rond de ene resterende tarieftrap. Het open VLD vlaktaks model verenigt alle nadelen van een progressieve taks met die van een cumulatief stelsel. Ons land heeft niet de zoveelste marktverstoringe verschuiving van de belastingdruk nodig, maar broodnodig een drastische verlaging van de belastingdruk. Zolang de productieve burgers na cumul van belastingen en sociale tegemoetkomingen nauwelijks beter af zijn dan hun gepamperde improductieve landgenoten, zullen zij hun productieve bijdrage blijven terugschroeven, en zal onze welvaart blijven stagneren.

BRONNEN

[1] Bron: OESO Jaar 2006.

<http://www.oecd.org/dataoecd/5/51/2483816.xls>

[2] Bron: Europese Commissie.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=STAT/05/15&format=HTML&aged=0&language=en&guiLanguage=en>

[3] Inventaris van Vrijstellingen, Aftrekken en verminderingen

<http://www.dekamer.be/FLWB/pdf/50/0904/50K0904002.pdf>

Inventaris van de fiscale uitgaven 2004

http://docufin.fgov.be/intersalgnl/thema/publicaties/documenta/2006/BDocB_2006_Q1n_invfiscuigt2004.pdf

[4] Bestek geïntegreerd verwerkingsstelsel van patrimoniumdocumentatie pp 8-9

http://minfin.fgov.be/portail1/nl/marche/pdf/STIPAD_NL_20050315.pdf

[5] Bron: OESO - Annexe : Tableau 23. Taux d'épargne des ménages

<http://www.oecd.org/dataoecd/37/50/37416655.xls>

[6] Roseveare et al OECD. pp 24

<http://www.ceda.berkeley.edu/papers/rlee/Text-Figs-Rome2.pdf>

[7]

http://www.nottingham.ac.uk/economics/research/dp/school_dp/dp.98.20.pdf

[8] <http://www.gemconsortium.org/>

[9] Bron: [Pensioenkadaster](#) - Prof. Jos Berghman - KUL - [Leerstoel Pensioenbeleid](#) DS 03.10.2007